

Rusiya Belorusiyada RƏM sistemi quracaq

Rusiya prezidenti Dmitri Medvedevlə Belarus həmkarı Aleksandr Lukaşenko arasında Fevralın 3-də Moskvada keçirilən Ortaq dövlət sammiti keçirilən müzakirələr Avropa təhlükəsizlik sistemini və Rusiya-ABŞ münasibətlərinə təsir edəcək mühüm nəticələrlə sonuçlandı. İki lider arasında keçirilən danışıqların birinci mühüm nəticəsi isə Belorusiyada ortaqlıq bölgəsinə raket əleyhinə müdafiə sisteminin (RƏMS) qurulmasının qərarlaşdırılması oldu. Yeni müqavilə ilə hər iki ölkə təyyarəçilərinin Rusiya-Belorusiya sərhədini keçməsi üçün xüsusi icazə almasına artıq ehtiyac qalmayacaq. Müqaviləyə görə, qurulması planlanan ortaqlıq RƏMS sistemi 5 hava, 10 zenit raket, 5 rabitə və 1 ədəd elektronik hərbi müdafiə hissəsindən ibarət olacaq. RƏMS-in əsas gücünü Rusiya təşkil edəcək, Belorusiya isə bu gücdə S-300P raket sistemləri ilə təmsil olunacaq. Gücün komandanı isə Medvedev və Lukaşenko razılaşması ilə təyin ediləcək. RƏM-in əsas qərargahı Rusiyada, köməkçi qərargahı isə Belorusiyada yerləşəcək. Rusiya Hərbi Hava Qüvvələrinin Komandanı general-polkovnik Aleksandr Zelin verdiyi açıqlamada RƏMS-in Rusiya- Belorusiya Ortaqlıq Dövlətinin ümumi hava hücumundan müdafiə sisteminin ilk addımı olduğunu və ortaqlıq dövlətin Baltıkdən Ukraynaya qədərki Qərbi sərhədinin təhlükəsizliyini təmin edəcəyini bildirdi. Əslində iki ölkə arasında ABŞ-ın Polşa və Çexiyaya raket yerləşdirmə planına qarşı hələ 2008-ci ildə gündəmə gələn ortaqlıq RƏMS müqaviləsi Lukaşenkonun yavaş davranması nəticəsində gecikmişdir. Lukaşenkonun müqaviləni imzalamasının Rusiya ilə qaz qiymətləri mövzusunda razılaşmanın ardından gəlməsi isə diqqəti xüsusiylə gəlb etməkdədir. Qazprom və Beltransqaz arasında imzalanan müqaviləyə görə Rusiya Belorusiyaya təbii qazı rəsmi Minskinin istədiyi kimi 1000 m³ təxminən 140 dollardan satacaq. Belorusiyanın Rus qazının tranziti keçiş qiymətinə isə daha evvel elan etdiyi kimi 14,3-22,5 faiz arası yerinə 8,6-9,2 faiz bahalaşdıracaq.

Moskvadakı ortaqlıq dövlət toplantısında hərbi məsələ ilə yanaşı başda iqtisadi əməkdaşlıq olmaq üzrə digər məsələləri də gündəmə gəlmişdir. Lukaşenko Rusiyanın uzun müddətdən

bəri təkidlə gündəmə Rublun ortaq valyuta kimi istifadə edilməsini dəstəklədiyi vurğuladı. Rəsmi Minsk global iqtisadi böhranınla mübarizə üçün Rusiyadan kredit istəmişdi. Xatırladaq ki, Rusiya Belorusiyaya 2008-ci ilin Noyabr və bu ilin Fevral ayında hər birində 1 milyard dollar olmaqla cəmi 2 milyard dollar kredit vermişdi. Rəsmi Minsk ayrıca, Rubl ehtiyat fondunun yaradılması və ikitərəfli ticarətdə pul vahidi kimi Rubldan istifadə etmək üçün 100 milyard Rubl daha istədi. Rəsmi Moxsmanın bu pulu da 2009-cu ilin ilk altı ayı içərisində verəcəyi bildirilməkdədir. Digər yandan Rus mənbələri Lukaşenkonun Abxaziya və Cənubi Osetiyanın müstəqilliyini tanıyacağını və bunun üçün də ölkə qanunlarına uyğun olaraq mövzunun parlamentin gündəminə gələcəyini iddia edirlər.

Ümumilikdə son Rusiya-Belorusiya görüşünün, xüsusən ortaq RƏM sistemi qurma razılaşmasının həm bölgə üçün, həm də global sistemdə ciddi problemlər yaradacağı və xüsusilə də Rusiya-ABŞ və Rusiya-AB münasibətlərindəki problemi artıracığını güman etmək olar.